

IZVEŠTAJ O PULSU JAVNOSTI

6

Public Pulse

USAID

FROM THE AMERICAN PEOPLE

**UN
DP**

*Empowered lives.
Resilient nations.*

SADRŽAJ	POGLAVLJE 1	9
	Politička i institucijska stabilnost	9
	POGLAVLJE 2	14
	Društveno-privredno stanje	14
	POGLAVLJE 3	18
	Međuetnički odnosi	18
	POGLAVLJE 4	21
	Javna i lična sigurnost i zaštita	21
	DODATAKE	25

*Empowered lives.
Resilient nations*

Šesti izveštaj projekta „Puls javnosti“

avgust 2013. godine

Pripremio tim projekta „Puls javnosti“ Programa Ujedinjenih nacija za razvoj, Kosovo:

*Atdhe Hetemi,
Službenik projekta „Puls javnosti“*

*Iris Duri,
Statističar, Jedinica za politička istraživanja, rodnu ravnopravnost i komunikacije.*

*dr. Mytaher Haskuka
Vođa tima, Jedinica za politička istraživanja, rodna pitanja i komunikacije*

Priština

SPISAK SKRAĆENICA

ASK	Agencija za statistiku Kosova
EKK	Energetska korporacija Kosova
EULEKS	Misija vladavine prava Evropske unije na Kosovu
ID	Indeks demokratizacije
IPP	Indeks privrednog poverenja
ICO	Međunarodna civilna kancelarija
IU	Indeks učešća
KAP	Kosovska agencija za privatizaciju
KBS	Kosovske bezbednosne snage
KFOR NATO	Vojne snage na Kosovu
KP	Kosovska policija
OEBS	Organizacija za Evropsku bezbednost i saradnju na Kosovu:
PAK	Poreska administracija Kosova
PIS	Privremene institucije samouprave
PTK	Pošta i telekomunikacije Kosova
RAE	Zajednica pripadnika Roma, Aškalija i Egipćana (uzveštaju se takođe pominju kao i "Ostali")
TPŠK	Trust za penzijsku štednju Kosova
UNDP	Program Ujedinjenih nacija za razvoj
UNMIK	Misija privremene uprave Ujedinjenih nacija na Kosovu

Uvodna reč

Dragi čitaoc,

Šesti izveštaj „Pulsa javnost“ koji je pred vama je ujedno i poslednji izveštaj u ciklusu perioda između 2010. i 2013. godine. Ovaj šesti izveštaj „Pulsa javnosti“ obuhvata period između oktobra 2012. i marta 2013. godine i sledi tradiciju ranijih izveštaja u kojima ispituje razvoj situacije na Kosovu u oblastima političkog, društveno-privrednog, međuetničkog, bezbednosnog i razvojnog života na Kosovu.¹ Stavovi građana o relevantnim pitanjima su poslužili za temelj dijaloga sa resornim ministarstvima i institucijama Vlade Kosova kako bi se razvili kapaciteti procesa informisanog donošenja odluka. Ankete javnog mnjenja koje su usmerene na šire građanstvo i fokusne grupe pružaju dokaze iz prve ruke o stavovima i mišljenjima javnosti o razvojnim pitanjima sa kojima se suočava Kosovo. Ovo izdanje izveštaja „Pulsa javnosti“ objavljujemo u periodu intenzivnih i važnih događaja, uključujući prvi sporazum o normalizaciji odnosa između Kosova i Srbije, početak pregovora između Kosova i Evropske unije za ulaznje u okvire Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, kao i brojne sastanke radnih grupa o pitanjima obrađenim u okviru sporazuma o Planu normalizacije i implementacije u sklopu kojeg su obrađena pitanja kao što su pravosuđe, bezbednost, diplomatske razmene, kao i energetika i telekom.

Neki od važnih zaključaka ovog izveštaja koji su nastali iz ankete javnog mnjenja koja je izvedena na uzorku od 1,290 ispitanika građana Kosova su sledeći:

- Liberalizacija viznog režima i dalje ima dosta značaja za veliku većinu ispitanika (90 %), dok samo 8 % ispitanika smatra da taj proces ima malo ili nimalo značaja.
- Vrednosti Indeksa demokratizacije su dostigle najniži nivo od novembra 2010. godine, dok su vrednosti Indeksa privrednog poverenja doživele i negativnije promene tokom poslednjih šest

meseci.

- Samo oko 30 % građana je i dalje zadovoljno radom Premijera, a oko 18 % je zadovoljno radom Tužiteljstva.
- Oko 73 % stanovnika Kosova smatraju Vladu Kosova najodgovornijom zbog trenutnog stanja privrede. Podelom podataka po etničkoj pripadnosti je utvrđeno da 75 % kosovskih Albanaca, 48,5 % kosovskih Srba i 60 % pripadnika ostalih zajednica na Kosovu dele ovo mišljenje.
- Ukupno 55 % građana smatra da je nezaposlenost najveći problem na Kosovu. Dodatnih 16 % građana Kosova smatra da je siromaštvo najveći problem, a 8 % misli da cene predstavljaju najveći problem na Kosovu.
- I korupcija se doživljava kao jedan od ključnih problema sa kojima se suočava Kosovo. Procenat građana koji smatraju da je korupcija velikih razmera prisutna u raznim institucijama na Kosovu je povećan u odnosu na period između aprila i oktobra 2012. godine, iako tek nekolicina ispitanika tvrdi da su imali ličnih susreta sa korupcijom.

Kontinuiranim merenjem radnog učinka javnih institucija, „Puls javnosti“ je izazvao veće javno zagovaranje i pritisak, jer su ovi izveštaji poslužili za temelj intelektualnih, akademskih i stručnih rasprava i argumentacija o konkretnoj politici po pitanjima od opšteg društvenog interesa što je doprinelo i stvaranju veće odgovornosti institucija. Uvereni smo da će ovi izveštaji nastaviti da se posmatraju kao pouzdan izvor informacija za institucije na Kosovu, organizacije građanskog društva, medije i širu javnost.

Zamenik stalnog predstavnika Programa Ujedinjenih nacija za razvoj
Steliana Nedera

¹ Za UNDP, Kosovo se na ovom dokumentu spominje u kontekstu Rezolucije Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija 1244.

Odabrani privredni pokazatelji

	Jan-Mar 2005	Jan-Mar 2007	Jan-Mar 2009	Nov 2010	Jun 2011	Nov 2011	Aug 2012	Dec 2012	Aug 2013	Kretanje
Stanovništvo (u ,000)	1.999*	2.07**	2.1**	2.2*	1.733.872	1.733.872 (f)	1.733.872 (f)	1.733.872 (f)	1,815,606 (f)	◀▶
Stopa porasta BDP-a (godišnja, u procentima (a))	0.3		5.4	2.9	4.6 (a)	4.2 (a)	5.0 (h)	4.5 (b)	3.1 (j)	▼
BDP po glavi stanovnika, u evrima (a)	1.120	1.612	1.784	1.795 (a)	1.850 (v)	2.383 (a)	2.682 (h)	2.650.0 (b)	2.600 (l)	▼
Budžet Kosova (godišnji), u miliardama evra (b)	641.5	553	862.13	1.461	1.2	1.520 (c)	1.119 (h)	1.135 (c)	1.212 (k)	▼
Radničke doznake, u milionima evra	281				511.6 (q)	393.3 (b)	584.8 (h)	261.5 (c)	605.1(p) *(2012)	▼
Inostrana pomoć, u milionima evra	462.0 *			132.4	432.6		394.6 (h)	394.6 (h)	229.1 (p)	◀▶
Penzioni štedni fond Kosova, u milionima evra	148.5 (Dec)	230.6 (Mar)		488.8 (Apr)	546.3 (Jun'11)	588.1 (Mar'12) e	637.98 (Q1'12) e	647.6 (e)	795.54 (e)	▲
Fond Agencije za privatizaciju Kosova, u milionima evra (e)	113.1 (Dec)	291.6 (Feb)		463.2 (Mar)	517.2 (Mar)	517.2* (Mar) 2011	678.9 (Mar'12) 1	740.1 (Dec'12) 1	586,087,999.37 (o)	▲
Bankarski depoziti, u milionima evra	704.8 (Feb)	973.5 (Feb)	1.4441 (r)	1.77 (u) (Mar)	1.93 (q) Oct	2.10 (b)	2.11 (h)	882.4 (c)	997.1(p) (February)	▼
Zajmovi komercijalnih banaka, u milionima evra	356.5 (Feb)	515.1 (Feb)		▼ (Mar)	1624.9 (Jun)	1.689.1 (b)	1.683.1 (h)	1.758.4 (C)	1.765.6 (p)	▲
Trgovinski bilans, u milionima evra (j)	-219.1 (Jan-Mar)	-101.92 (Jan-Feb)	-142 (May)	-550 Mar	-925.4 (Jun)	-2.166.8 (b)	-2.383.9 (h)	-186.654 (d)	-177,988(n) April	▼
Registrovani nezaposleni	303,095 (Jan)	331,056 (Mar)	338.836 (Apr)	338.8 (Mar 2010)	335.26	335.905 Jan '12 (g)	325.261 (i)	325.261 (i)	259.341 (r)	◀▶
Pokazatelj potrošačkih cena	101.4 (May)	100.2 (Mar)	110,9 (Mar)	119.9 Mar	130.3 Jun (q)	100 (a) Nov 2011	124.7** Mar <12 (i)	73.0 (b)	126.5 (m) May 2013	▼
Osnovne (mesečne) penzije, u evrima	40	40	40	70	70	70	70	70	70	◀▶

Izvori:

a) Kancelarija za statistiku Kosova, bruto domaći proizvod po tekućim cenama,

b) Iznos za prva tri kvartala ove godine, Centralna banka Republike Kosovo, Mesečni statistički bilten br. 124, Bankarska i platna uprava, Priština, decembar 2011. godine,

c) Podaci zaprimljeni od Kancelarije za informisanje Ministarstva finansija,

d) Izveštaj o aktivnostima Kosovske agencije za privatizaciju za razdoblje između januara i marta 2011. god.,

b) Zvanična internet stranica Agencije za statistiku Kosova: <http://esk.rks-gov.net/eng/>

e) Zvanična internet stranica Trusta za penzijsku štednju Kosova: <http://www.trusti.org>

f) Zvanična internet stranica Agencije za statistiku Kosova: <http://esk.rks-gov.net/eng/>

g) Godišnji izveštaj za 2011. godinu o radnim odnosima i socijalnom dijalogu u Jugoistočnoj Evropi, podaci za Kosovo dostupni na adresi: <http://library.fes.de/pdf-files/bueros/belgrad/08909.pdf>

h) Mesečni statistički bilten br. 127, Bankarska i platna uprava, mart 2012. godine, kopija izveštaja dostupna na adresi: <http://www.bqk-kos.org/repository/docs/2012/BMS%20nr%20127%20shqip.pdf>

* Fond Agencije za privatizaciju Kosova je priložio ukupan iznos budžeta i prodaje od privatizacije do 31. marta 2011. godine.

(1) „Godišnji izveštaj za period između januara i decembra meseca 2011. godine,“ Agencija za privatizaciju Kosova, mart 2012. godine, izveštaj je dostupan na adresi: [http://www.pak-ks.org/repository/docs/Annual_Report_2011_ENG_FINAL_\(2\).pdf](http://www.pak-ks.org/repository/docs/Annual_Report_2011_ENG_FINAL_(2).pdf)

(i) Tromesečni bitlen, april 2012. godine, Agencija za statistiku Kosova, izveštaj je dostupan na adresi: <http://esk.rks-gov.net/ENG/dmdocuments/Quarterly%20Bulletin%20April%202012.pdf>

Odabrani pokazatelji ispitivanja javnog mnjenja:

	Mar 2005 a)	Sep 2005 b)	Jun 2006 c)	Dec 2006 d)	Jun 2007 e)	"Dec 2007 f)"	Sep 2008 g)	"Nov 2008 o)"	"Jun 2009 p)"	Sep 2009 q)	Jan 2010 r)	Apr 2010 s)	Nov 2010 t)	Jun 2011 v)	Nov 2011 z)	Apr 2012 y)	"Oct 2012 aa)"	Apr 2013 bb)	Kr.
Politički pesimizam, u procentima ("veoma nezadovoljni" ili "nezadovoljni" tekućim političkim kretanjima)	38.6	41.0	43.4	48.9	54.0	41.1	36.0	35.73%	26.78%	33.03%	41.08%	37.30%	66.90%	57.50%	60.80%	73.82%	68.7%	67.3%	◀▶
Privredni pesimizam, u procentima ("veoma nezadovoljni" ili "nezadovoljni" tekućim ekonomskim kretanjima)	71.1	68.8	76.0	76.2	70.7	64.6	53.0	55.0	43.48%	57.07%	60.31%	53.80%	72.10%	69.70%	73.00%	79.44%	76.2%	75.6%	◀▶
Spremnost na protestovanje zbog privrednih razloga, u procentima	62.9	57.4	62.8	42.8	54.9	71.3	68.3	75.7%	64.32%	66.58%	63.40%	59.2%	72.4%	66.9%	72.4%	61.5%	69.9%	57.4%	▼
Spremnost na protestovanje zbog političkih razloga, u procentima	48.9	45.4	45.5	30.9	31.2	58.6	49.2	59.5%	45.21%	50.68%	46.06%	49.19%	58.70%	55.40%	59.10%	54.02%	56.9%	50.4%	▼
Zadovoljstvo radom UNMIK-a*, u procentima	29.7	34.5	30.5	28.0	31.5	27.7	25.4	20.8%	28.36%	23.11%	12.58%	22.20%	18.90%	15.90%	14.80%	11.54%	12.6%	10.5%	▼
Zadovoljstvo radom SRSG-a*, u procentima	81.2	69.8	70.5	43.6	45.9	39.6	18.4	21.1%	33.66%	25.93%	17.79%	25.30%							
Zadovoljstvo radom Vlade Kosova (PISG)*, u procentima	81.2	48.7	43.3	27.2	35.9		49.9	55.7%	53.13%	55.83%	36.72%	29.30%	25.10%	32.60%	30.20%	21.25%	28.1%	27.0%	◀▶
Zadovoljstvo radom Skupštine*, u procentima	73.7	59.0	45.4	25.6	31.9	36.7	46.0	49.0%	53.18%	46.37%	33.34%	34.10%	32.10%	41.00%	40.50%	32.45%	33.8%	32.3%	◀▶
Zadovoljstvo radom KFOR-a*, u procentima	81.0	84.3	81.0	77.5	81.8	83.7	84.2	86.9%	72.88%	71.90%	77.63%	69.60%	81.70%	82.10%	78.80%	74.69%	74.2%	70.0%	▼
Zadovoljstvo radom KPS-a*, u procentima	86.9	84.5	81.8	72.5	79.3	78.6	80.0	80.9%	71.14%	70.96%	74.86%	74.30%	78.50%	78.30%	79.10%	70.52%	73.7%	75.1%	◀▶
Stavovi vezani za bezbednost (osećam se "manje bezbedno" ili "prilično nebezbedno" u javnosti)	38.1	36.7	35.5	38.6	22.6*	55.25*	21.2	18.3	26.00%	17.87%	27.64%	29.90%	30.60%	31.40%	20.66%	16.10%	12.1%	15.2%	▲

Izvori:

- a) Izveštaj ranog upozorenja Programa Ujedinjenih nacija za razvoj, mart 2005. godine, Priština, op. cit.
- b) Ispitivanje javnog mnjenja koje je sproveo Program Ujedinjenih nacija za razvoj: septembar 2005. godine.
- c) Ispitivanje javnog mnjenja koje je sproveo Program Ujedinjenih nacija za razvoj: juni 2006. godine,
- d) Ispitivanje javnog mnjenja koje je sproveo Program Ujedinjenih nacija za razvoj: decembar 2006. godine,
- e) Ispitivanje javnog mnjenja koje je sproveo Program Ujedinjenih nacija za razvoj: juni 2007. godine,
- f) Ispitivanje javnog mnjenja koje je sproveo Program Ujedinjenih nacija za razvoj: decembar 2007. godine,

g) Ispitivanje javnog mnjenja koje je sproveo Program Ujedinjenih nacija za razvoj: septembar 2008. godine,

o) Ispitivanje javnog mnjenja koje je sproveo Program Ujedinjenih nacija za razvoj: novembar 2008. godine,

p) Ispitivanje javnog mnjenja koje je sproveo Program Ujedinjenih nacija za razvoj: juni 2009. godine,

q) Ispitivanje javnog mnjenja koje je sproveo Program Ujedinjenih nacija za razvoj: septembar 2009. godine,

r) Ispitivanje javnog mnjenja koje je sproveo Program Ujedinjenih nacija za razvoj: januar 2010. godine,

s) Ispitivanje javnog mnjenja koje je sproveo Program Ujedinjenih nacija za razvoj: april 2010. godine,

t) Ispitivanje javnog mnjenja koje je sproveo Program Ujedinjenih nacija za razvoj: oktobar 2012. godine.

SAŽETAK

- Rezultati ankete iz aprila 2013. godine pokazuju različita kretanja u zadovoljstvu radom institucija u odnosu na oktobar 2012. godine.
- Prema rezultatima tekuće ankete, samo oko 30 % građana je i dalje zadovoljno radom Premijera, a oko 18 % je zadovoljno radom Tužiteljstva.
- Većina stanovnika Kosova (66 %) je nezadovoljna trenutnim političkim pravcem države. Kada rasčlanimo ove podatke prema rodu, rezultati pokazuju da je veći procenat žena (71 %) u odnosu na muškarce (63 %) nezadovoljan sa aktuelnim političkim pravcem Kosova.
- Ukupno 88 % ispitanika je pripisalo odgovornost za trenutnu političku situaciju u državi na Vladu Kosova.
- Više od 45 % građana Kosova (u odnosu na 54 % iz aprila 2012. godine) je odgovorilo pozitivno na pitanje da li su spremni da se pridruže javnim protestima iz političkih razloga.
- Rezultati ankete iz aprila 2013. godine pokazuju da postoji verovanje da proces demokratizacije ide u pravom smeru jer su vrednosti Indeksa demokratizacije dostigle najniži nivo od novembra 2010. godine.
- Javno nezadovoljstvo privrednim pravcem Kosova je veće od nezadovoljstva političkim pravcem države: oko 74 % svih ispitanika su nezadovoljni ili veoma nezadovoljni trenutnim privrednim pravcem u kojem se Kosovo kreće, dok je samo 6 % javnosti zadovoljno.
- Ukupno 32 % ispitanika je izjavilo da očekuje da će se stanje privrede unaprediti u naredne dve godine, dok 12 % smatra da se stanje privrede može poboljšati u narednih šest meseci.
- Vrednosti Indeksa privrednog poverenja su doživele negativnije promene tokom poslednjih šest meseci, jer su opale sa 0,82 koliko su iznosile u oktobru 2012. godine na 0,68 u aprilu 2013. godine. Analiza podataka na rodnoj osnovi pokazuje da su vrednosti Indeksa opale kod oba roda.
- Oko 46 % građana Kosova smatra nezaposlenost za glavni problem na Kosovu, posle čega sledi siromaštvo (16 %) i visoke cene (8 %).
- Procenat građana koji smatraju da je korupcija velikih razmera prisutna u raznim institucijama na Kosovu je povećan u odnosu na period iz 2012. godine.
- Podaci iz aprila 2013. godine pokazuju da se 82 % stanovnika Kosova oseća bezbedno na ulicama, dok se samo 15 % građana ne oseća bezbedno. Analiza ovih podataka po rodnoj osnovi pokazuje da nema značajnih razlika između procenta žena i muškaraca po pitanju bezbednosti na ulicama.
- U smislu odnosa između policije i pripadnika zajednice, većina stanovnika Kosova (67 %) smatra da su odnosi dobri ili vrlo dobri.
- Većina ispitanika je odredila starije građane (31 %), omladinu (18 %) i žene odn. devojke (13 %) kao grupe koje su najčešće izložene diskriminaciji.
- Trenutni rezultati ankete javnog mnjenja pokazuju da se stanovnici Kosova osećaju diskriminirani iz sledećih razloga: zbog mesta boravka, zbog statusa izbeglice odn. interno raseljenog lica odn. migranta, zbog društvenog odn. zdravstvenog statusa (31 %), starosne dobi (17 %), roda odn. pola (15 %), političkog ili drugog ubeđenja (9 %), religije (8 %), etničke pripadnosti (6 %), jezika (4 %) i invaliditeta (3 %).
- Većina onih koji su prijavili da se osećaju diskriminirani na rodnoj osnovi su žene (81 % žena u odnosu na samo 19 % muškaraca). S druge strane, većina onih koji su prijavili da se osećaju diskriminirani na starosnoj osnovi, zbog političkog i drugog ubeđenja, jezika i invaliditeta su muškarci.

PRVO POGLAVLJE

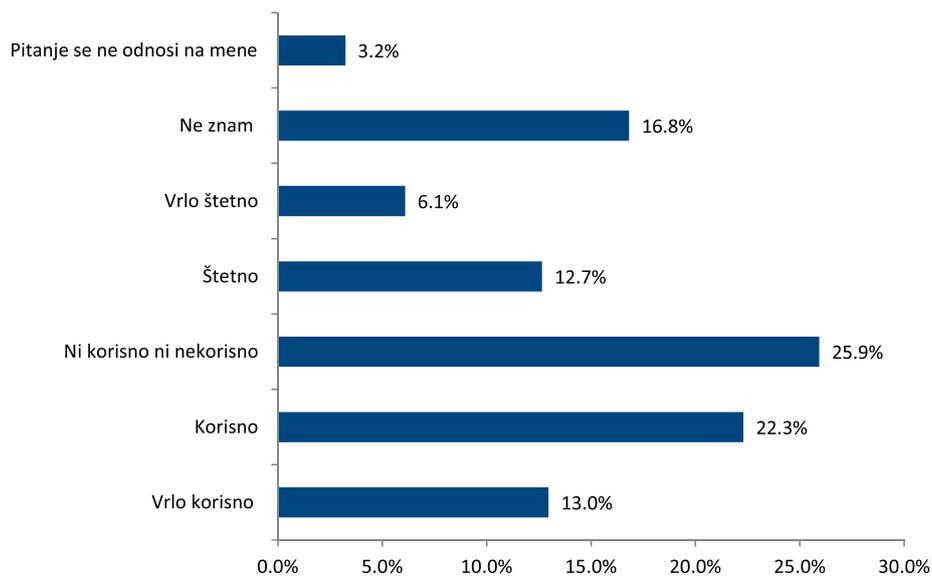
Politička i institucionalna stabilnost

Politički pokazatelji

Tokom prošle godine, razgovori između Prištine i Beograda su dominisali dnevnim političkim programom. U tom smislu, veći na političkih i diplomatskih aktivnosti Vlade Kosova, kao i pažnja medija i javnog mnjenja, su bili usmereni na tu problematiku. Na pitanje o dijalogu između Prištine i Beograda koji se održava u Briselu, 35% svih ispitanika je

odgovorilo da smatra da je dijalog koristan ili vrlo koristan za Kosovo, a 19 % tvrdi da veruju da je dijalog štetan ili veoma štetan za Kosovo. Oko 26 % ispitanika smatra da dijalog na liniji Priština-Beograd nije ni korisan ni štetan za Kosovo.

Slika 1. Prema vašem mišljenju, da li je trenutni dijalog između Kosova i Srbije koristan (profitabilan) ili nekoristan (štetan) za Kosovo?

Rezultati ankete javnog mnjenja iz aprila 2013. godine pokazuju različita kretanja u zadovoljstvu radom institucija u odnosu na oktobar 2012. godine. Iako je u stavovima stanovnika Kosova došlo do slabog porasta u zadovoljstvu radnim učinkom Premijera i Tužilaštva, došlo je do pada u zadovoljstvu radom sudova. Međutim, rezultati ove ankete pokazuju da je samo oko 30 % građana i dalje zadovoljno radom Premijera,

a oko 18 % radom Tužiteljstva. Zadovoljstvo radom sudova opalo je za više od sedam procentnih poena od oktobra 2012. godine, dok zadovoljstvo radom Predsednika, Vlade Kosova, Parlamenta i Predsednika skupštine nije doživelo značajne promene tokom poslednjih šest meseci (v. Tabelu 1.1).

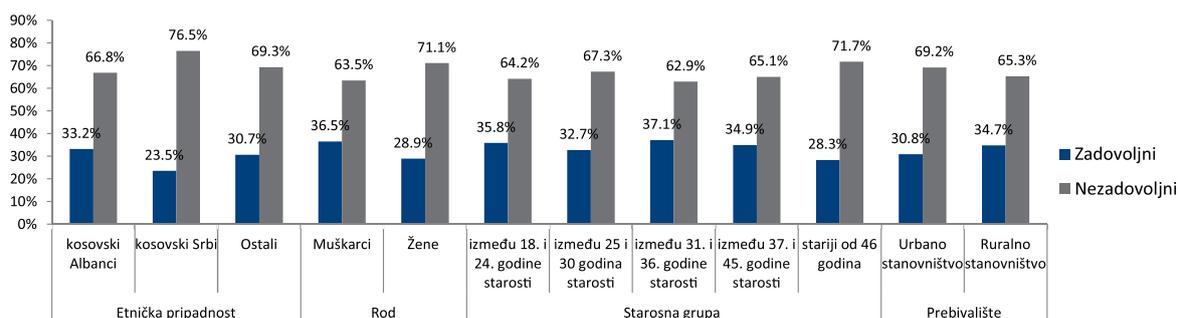
Tabela 1.1. Zadovoljstvo radom ključnih institucija na Kosovu

		Mar-07	Oct-07	Dec-07	May-08	Oct-08	Apr-09	Jun-09	Sep-09	Jan-10	Apr-10	Nov-10	Jun-11	Nov-11	Apr-12	Oct-12	Apr-13
Zadovoljstvo radom izvršnih vlasti	Vlada	30.5%	28.1%		46.9%	55.7%	38.0%	53.1%	55.8%	36.7%	29.2%	25.1%	32.6%	30.2%	21.2%	27.2%	27.0%
	Premijer	54.0%	61.0%		72.0%	63.1%	39.8%	53.8%	52.0%	41.5%	36.4%	30.7%	37.6%	30.3%	23.7%	27.3%	30.4%
Zadovoljstvo radom zakonodavnih vlasti	Parlament	31.0%	36.2%	36.8%	51.4%	49.0%	33.6%	53.2%	46.4%	33.3%	34.1%	32.1%	41.0%	40.5%	32.5%	32.1%	32.3%
	Predsednik parlamenta	35.4%	37.1%	35.1%	56.5%	47.0%	32.8%	51.6%	49.5%	40.3%	36.0%	33.3%	60.9%	51.6%	47.5	44.7%	45.8%
	Predsednik	52.0%	59.0%	61.0%	74.0%	69.9%	45.7%	61.7%	60.8%	56.6%	54.9%	30.8%	54.1%	61.1%	54.6%	47.1%	45.1%
Zadovoljstvo radom pravosuđa	Sudovi	20.0%	18.0%	18.0%	21.0%	19.7%	20.0%	32.7%	25.6%	14.7%	27.2%	18.5%	26.9%	19.3%	17.8%	24.3%	16.7%
		22.7%	17.7%	18.3%	22.7%	21.1%	20.5%	31.7%	25.7%	14.8%	26.9%	15.1%	20.0%	19.7%	15.7%	15.0%	17.7%

Stanovnici Kosova su takođe zamoljeni da se izjasne o zadovoljstvu aktuelnim političkim pravcem Kosova. Podaci iz ankete pokazuju da je većina stanovnika Kosova (66 %) nezadovoljna aktuelnim političkim pravcem države. Kada rasčlanimo ove podatke prema polu, rezultati pokazuju da je veći procenat žena (71 %) u odnosu na muškarce (63.5 %) nezadovoljan aktuelnim političkim pravcem Kosova. Kada su odgovori ispitanika analizirani po etničkoj pripadnosti, rezultati su pokazali da su ispi-

tanci iz reda kosovskih Srba nezadovoljniji političkim pravcem Kosova od pripadnika drugih etničkih grupa na Kosovu. U pogledu starosnih skupina, pojedinci stariji od 46 godina života su najmanje zadovoljni (72 %), a slede ih pripadnici starosne grupe između 25. i 30. godine života (67 %). Kada rasčlanimo rezultate po mestu boravka uviđamo da su oni koji žive u urbanim područjima za četiri procentna poena nezadovoljniji u poređenju sa onima koji žive u ruralnim područjima (v. Sliku 1.1).

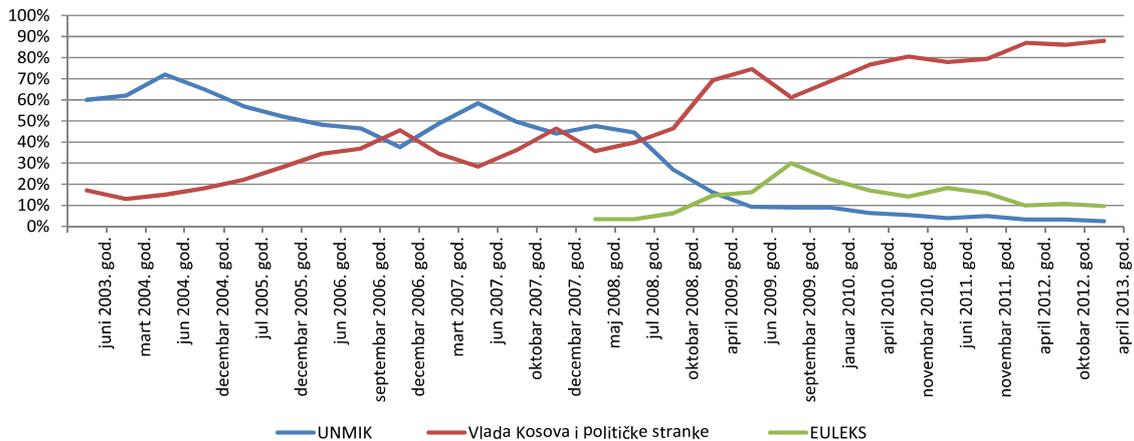
Slika 1.1. Nivo zadovoljstva političkim pravcem Kosova, rezultati po etničkoj pripadnosti, starosnoj dobi, rodu i boravištu ispitanika

Stanovnici Kosova su takođe zamoljeni da se izjasne ko je, po njihovom mišljenju, najodgovorniji za trenutnu političku situaciju na Kosovu. Kretanja u poslednje tri godine su iskazana i tokom ove ankete, tako da 88 % ispitanika pripisuje tu odgovornost na Vladu Kosova i političke stranke. Ukupno 11 % ispitanika pri-

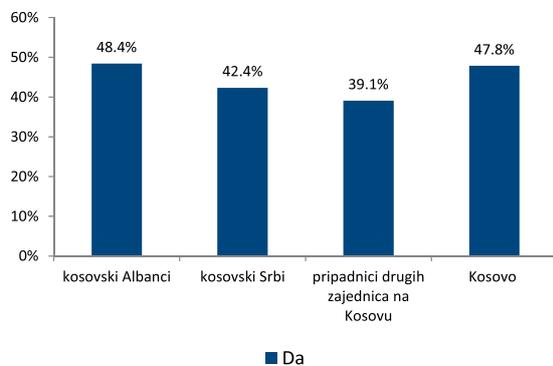
pisuje odgovornost za trenutnu političku situaciju na Kosovu EULEKS-u, dok samo 3 % ispitanika pripisuje tu odgovornost UNMIK-u (v. Sliku 1.2.). Treba napomenuti da se broj ispitanika koji pripisuje ovu odgovornost na vladu Kosova i političke stranke neprekidno povećava od 2004. godine.

Slika 1.2. Kretanja u pripisivanju odgovornosti za političku situaciju na Kosovu

Oko 49 % građana Kosova je odgovorilo pozitivno na pitanje da li su spremni da se pridruže javnim protestima iz političkih razloga. U principu, prema rezultatima ankete, ispitanici iz reda kosovskih Albanaca (48 %) i kosovski Srbi (42 %) su spremniji i voljniji da se pridruže političkim protestima nego 39 % ispitanika iz reda drugih zajednica na Kosovu (v. Sliku 1.3).

Slika 1.3. Spremnost na pridruživanje javnim protestima zbog političkih razloga, podaci prema etničkoj pripadnosti ispitanika

Indeks demokratizacije i učešća javnosti¹

Rezultati ankete iz aprila 2013. godine su pokazali da su vrednosti Indeksa demokratizacije (0,87) dostigle najniži nivo od novembra 2010. godine. U odnosu na april i oktobar 2012. godine vrednosti Indeksa su blago opale kod muškaraca (0,91), dok su kod žena dostigle najniži nivo od novembra 2010. godine (0,84). Uzimajući u obzir da se vrednosti Indeksa demokratizacije kreću u opsegu između 0 i 3,

¹ Za više informacija o obračunu indeksa demokratizacije i učešća javnosti v. l. dodatak.

trenutne vrednosti indeksa znače da većina ljudi nema pozitivno mišljenje o demokratskim procesima (v. Tabelu 1.2).

Tabela 1.2. Indeksi demokratizacije i učešća

	Nov-10	Jun-11	Nov-11	Apr-12	Oct-12	Apr-13
Indeks demokratizacije	0,92	0,95	0,91	0,91	0,89	0,87
Indeks demokratizacije (muškarci)	0,94	0,99	0,9	0,91	0,91	0,9
Indeks demokratizacije (žene)	0,89	0,91	0,92	0,9	0,87	0,84
Indeks učešća	0,24	0,13	0,16	0,12	0,1	0,10
Indeks učešća (muškarci)	--	0,18	0,22	0,15	0,12	0,12
Indeks učešća (žene)	--	0,07	0,11	0,08	0,09	0,08

Komponente indeksa demokratizacije po kojima su skupljani podaci ankete „Pulsa javnosti“ otkrivaju da samo 33 % ispitanika veruje da su Ustav i važeći zakoni na Kosovu demokratski i da poštuju ljudska prava, 26 % smatra da lokalne uprave rade prema prioritetima svojih građana, a oko 25 % (u odnosu na 37 % u oktobru 2012. godine) smatra da mediji na Kosovu uživaju slobodu izražavanja. S druge strane, veoma mali deo stanovnika Kosova (18 % u odnosu na 24 % u oktobru 2012. godine) smatra da građansko društvo na Kosovu služi kao verno telo praćenja demokratskih dešavanja na Kosovu, 17,5 % smatra da Parlament prati radni učinak Vlade, samo 15 % smatra da su izbori demokratski i u skladu sa međunarodnim standardima i samo 10 % stanovnika Kosova smatra da je pravosudni sistem Kosova nezavisan u svojim odlukama.

Slika 1.4. Pozitivni odgovori na pitanja iz Indeksa demokratizacije

Kako bi se utvrdili demografski faktori za stav ispitanika u vezi slobode izražavanja, obavljena je analiza povezanosti između stava da mediji uživaju slobodu izražavanja i sledećih varijabli: rod, indeks privrednog poverenja, starosna dob, obrazovanje i nezadovoljstvo političkim i privrednim pravcem države. Rezultati su pokazali da oni koji su zadovoljni političkim i privrednim pravcem države veruju da mediji uživaju slobodu izražavanja. Primećen je i pozitivan odnos između indeksa privrednog

poverenja i verovanja u slobodu izražavanja. S druge strane, primećena je negativna povezanost sa varijablom obrazovanja. Naime, ispitanici sa višim nivoom obrazovanja imaju niže poverenje u slobodu izražavanja nego oni sa nižim nivoima obrazovanja. Takođe postoji i negativna povezanost sa starosnom dobi ispitanika. Stariji ispitanici iskazuju negativnije stavove o slobodi izražavanja u odnosu na mlade ispitanike.

Tabela 1.3. Analiza povezanosti, mediji i sloboda izražavanja

Da li mediji na Kosovu uživaju slobodu izražavanja?	Četiri varijable Indeksa privrednog poverenja	Pol (rod)	Starosna dob	Obrazovanje (koliko godina ste škole završili?)	Nezadovoljstvo trenutnim političkim pravcem Kosova	Nezadovoljstvo trenutnim privrednim pravcem Kosova
1	.215**	-.007	-.026*	-.033**	-.220**	-.199**
	.000	.535	.023	.005	.000	.000
7425	2386	7425	7425	7357	7282	7301
.215**	1	.042*	-.070**	.019	-.226**	-.277**
.000		.032	.000	.344	.000	.000
2386	2557	2557	2557	2536	2497	2518
.007	.042*	1	-.090**	-.190**	.006	-.019
.535	.032		.000	.000	.616	.099
7425	2557	8024	8024	7944	7818	7871
-.026*	-.070**	-.090**	1	-.298**	.067**	.085**
.023	.000	.000		.000	.000	.000
7425	2557	8024	8024	7944	7818	7871
-.033**	.019	-.190**	-.298**	1	-.009	-.013
.005	.344	.000	.000		.423	.257
7357	2536	7944	7944	7944	7743	7797
-.220**	-.226**	.006	.067**	-.009	1	.559**
.000	.000	.616	.000	.423		0.000
7282	2497	7818	7818	7743	7818	7713
-.199**	-.277**	-.019	.085**	-.013	.559**	1
.000	.000	.099	.000	.257	0.000	
7301	2518	7871	7871	7797	7713	

Prema najnovijem istraživanju javnog mnjenja, Indeks učešća na Kosovu nije doživeo promene od oktobra 2012. godine tako da i dalje stoji na vrednosti od 0,10 odn. najnižoj vrednosti učešća javnosti u političkom i društvenom životu Kosova izmerenoj od novembra 2010. godine. Kada rasšlanimo vrednosti Indek-

sa prema rodu ispitanika, primećujemo da su vrednosti Indeksa učešća veće kod muškaraca (0,12) nego kod žena (0,08), što potvrđuje nejednakosti u učešću u političkim i građanskim angažmanima između muškaraca i žena na Kosovu (v. Tabelu 1.4).

Tabela 1.4. Indeks učešća

	Nov-10	Jun-11	Nov-11	Apr-12	Oct-12	Apr-13
Indeks demokratizacije	0.24	0.13	0.16	0.12	0.10	0.10
Indeks demokratizacije (muškarci)		0.18	0.22	0.15	0.12	0.12
Indeks demokratizacije (žene)		0.07	0.11	0.08	0.09	0.08

Kako bi se izmerilo javno učešće u političkom i građanskom životu Kosova, anketa „Pulsa javnosti“ je zatražila od ispitanika da odgovore na pitanja koja se tiču njihovog učešća u javnim, političkim ili građanskim angažmanima u poslednjih šest meseci. Učešće u inicijativama na nivou zajednice (verske inicijative i inicijative u naseljima), političke i građanske inicijative se pokazuju kao najpopularniji način učešća

u političkom i/ili građanskom životu Kosova (oko 6 % za svaku od kategorija). Sledi ih učešće u javnim debatama, aktivnostima nevladinih organizacija i projektima koje realizuju lokalne vlasti (5 % za svaku od kategorija), dok je samo 3 % ispitanika izjavilo da učestvuju u projektima koje realizuje centralna vlast (v. Sliku 1.5).

Slika 1.5. Pozitivne reakcije na pitanja iz Indeksa učešća

DRUGO POGLAVLJE

Društveno-privredna situacija

Društveno-privredni pokazatelji i očekivanja

U ovom poglavlju usmeravamo pažnju na pitanja koja se tiču društvene i privredne stabilnosti u periodu između oktobra 2012. i aprila 2013. godine koji je tema našeg izveštaja. Najnoviji rezultati pokazuju da je nezadovoljstvo javnosti privrednim pravcem Kosova veće od nezadovoljstva političkim pravcem države: oko 74 % svih ispitanika su ili nezadovoljni ili veoma nezadovoljni trenutnim privrednim pravcem Kosova, dok je samo 6 % ispitanika zadovoljno tim pravcem. Anketa javnog mnjenja pokazuje da procenat nezadovoljnih ispitanika iz reda kosovskih Srba iznosi 82 % (u odnosu na 90 % u oktobru 2012. godine) i da je i dalje veći nego procenat ispitanika iz reda kosovskih Albanaca (74 %) i pripadnika ostalih zajednica (72 %) (v. Tabelu 2.1).

Tabela 2.1. Zadovoljstvo političkim i privrednim pravcem Kosova, podaci po etničkoj pripadnosti

		Kosovski Albanci	Kosovski Srbi	Ostali	Ukupno
Privredni pravac	Zadovoljan/a	6.0%	0.9%	5.8%	5.8%
	Nezadovoljan/a	73.9%	82.1%	72.4%	74.2%

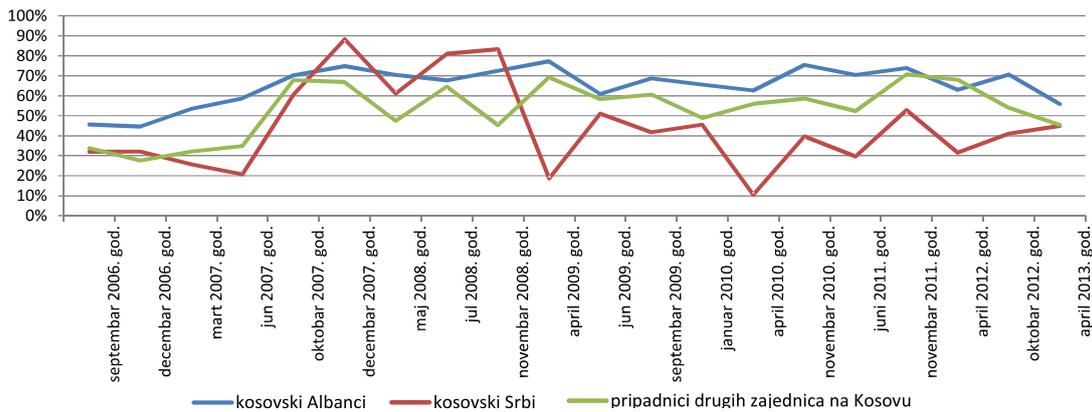
Većina ispitanika (oko 73 %) smatra da je Vlada Kosova odgovorna za stanje privrede na Kosovu. Podela podataka po etničkoj pripadnosti pokazuje da 74 % ispitanika iz reda kosovskih Albanaca, 60 % pripadnika ostalih zajednica na Kosovu i 48.5 % kosovskih Srba dele ovo mišljenje. Udeo ispitanika koji smatra da je međunarodna zajednica (EULEKS, Međunarodna civilna kancelarija i UNMIK zajedno) odgovorna za stanje privrede na Kosovu iznosi samo 6 %. Slično tome, samo 7 % ispitanika (u odnosu na 4 % u oktobru 2012. godin) smatra da je lokalna uprava glavni nosilac odgovornosti u tom pogledu (v. Tabelu 2.2).

Tabela 2.2. Pripisivanje odgovornosti za stanje privrede na Kosovu, podaci po etničkoj pripadnosti ispitanika

	Kosovski Albanci	Kosovski Srbi	Ostali	Kosovo
EULEKS	3.7%	12.2%	4.9%	4.0%
UNMIK	1.0%	6.6%	2.2%	1.2%
Vlada Kosova	74.8%	48.5%	60.2%	73.3%
Lokalne uprave	6.7%	4.4%	9.7%	6.7%
Poslovna zajednica	1.7%	1.3%	4.0%	1.7%
Ostali	2.3%		1.3%	2.2%
Ne znam	6.5%	22.7%	14.6%	7.4%
Bez odgovora	2.5%	4.4%	2.7%	2.6%
Ukupno	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%
Total	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Anketa koja je obavljena u aprilu 2013. godine pokazuje da 56 % ispitanika (u odnosu na 66 % u oktobru 2012. godine) tvrdi da bi se pridružili javnim protestima zbog trenutnog stanja privrede. Kada su odgovori o spremnosti na protestovanje zbog privrednih razloga analizirani po etničkoj pripadnosti ispitanika, rezultati su pokazali da je tokom protekle godine došlo do značajnog povećanja u spremnosti na protestovanje zbog privrednih razloga među pripadnicima zajednice kosovskih Srba (45 % odnosu na 31 % u aprilu 2012. godine). Tekući rezultati ankete takođe pokazuju da je broj ispitanika iz reda zajednice kosovskih Albanaca koji su spremni da se pridruže javnim protestima iz privrednih razloga smanjen na 56 % (u odnosu na 78 % u oktobru 2012. godine) i da takođe postoji značajno smanjenje u spremnosti na pridruživanje javnim protestima iz privrednih razloga među ispitanicima iz reda drugih etničkih grupa na Kosovu (45 % u odnosu na 54 % u oktobru 2012. godine) (v. Sliku 2.1).

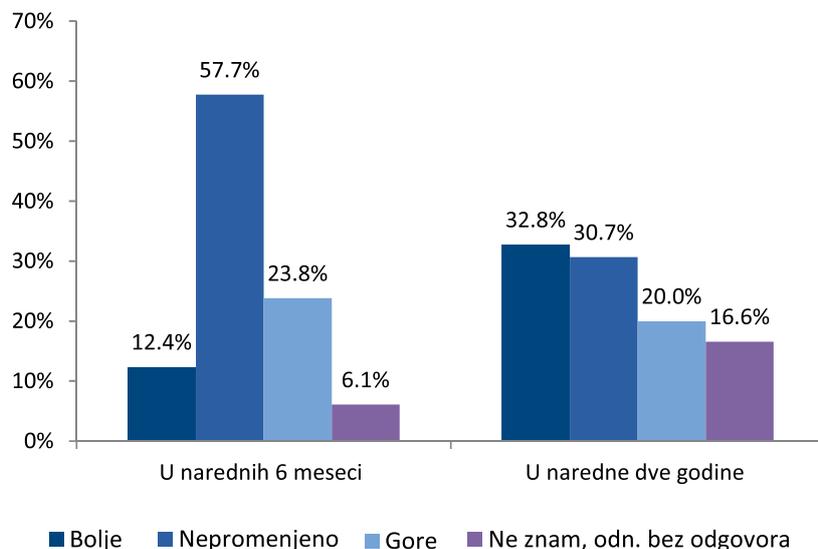
Slika 2.1. Spremnost na pridruživanje javnim protestima iz privrednih razloga, podaci prema etničkoj pripadnosti ispitanika

Uprkos niskom nivou zadovoljstva privrednim pravcem Kosova i visokom spremnošću na protestovanje zbog te problematike, jedna trećina stanovnika Kosova ostaje prilično optimistična u pogledu privrednog pravca države u srednjoročnom periodu (naredne dve godine). Ukupno 33 % stanovnika Kosova je izjavilo da očekuju da će se stanje privrede unaprediti

u naredne dve godine, dok 12 % smatra da se stanje privrede može poboljšati u narednih šest meseci. Oko 30 % ispitanika (u poređenju sa 37 % u oktobru 2012. godine) smatra da će stanje privrede ostati nepromenjeno u naredne dve godine, dok 20 % veruje da će se stanje privrede u naredne dve godine samo pogoršati (v. Sliku 2.2).

Slika 2.2. Očekivanja u pogledu budućeg stanja privrede

Indeks privrednog poverenja²

Vrednosti Indeksa privrednog poverenja su doživele negativne promene tokom poslednjih šest meseci, jer su opale sa 0,82 u oktobru 2012. godine na 0,68 u aprilu 2013. godine. Analiza podataka na rodnoj osnovi pokazuje da su vrednosti Indeksa opale kod pripadnika oba roda i to sa 0,78 u oktobru 2012. godine na 0,68 u aprilu 2013. godine kod muškaraca i sa 0,87

na 0,68 kod žena tokom istog vremenskog perioda.

Vrednosti ovog Indeksa iznose manje od 1,5 sve od novembra 2010. godine kada su obračunate po prvi put što podrazumeva da većina stanovnika Kosova nema povoljno mišljenje o ukupnom privrednom razvoju na Kosovu (vrednost 1,5 pokazuje neutralno mišljenje, a vrednosti iznad 1,5 pozitivno mišljenje) (v. Tabelu 2.3).

² V. I. dodatak za više informacija o načinu obračunavanja Indeksa privrednog poverenja.

Tabela 2.3. Indeks privrednog poverenja, podaci po rodu

	Nov-10	Jun-11	Nov-11	Apr-12	Oct-12	Apr-13
Indeks privrednog poverenja	0.92	0.90	0.79	0.81	0.82	0.68
Indeks privrednog poverenja (muškarci)	0.85	0.88	0.76	0.84	0.78	0.68
Indeks ekonomskog poverenja (žene)	0.99	0.92	0.83	0.77	0.87	0.68

Pokazatelji privrednog poverenja procenjuju trenutne uslove poslovanja i uslove zapošljavanja, kao i očekivanja o zapošljavanju i ukupnom prihodu porodica u bliskoj budućnosti (šestomesečni period). Oko 6 % ispitanika očekuje povoljnije uslove zapošljavanja u blis-

koj budućnosti, a samo 5 % ceni trenutne uslove zapošljavanja povoljnim. Dok oko 8 % ispitanika ima povoljna očekivanja u pogledu ukupnih prihoda svojih porodica u narednih šest meseci, samo 5 % ceni tekuće uslove poslovanja povoljnim (v. Sliku 2.3.).

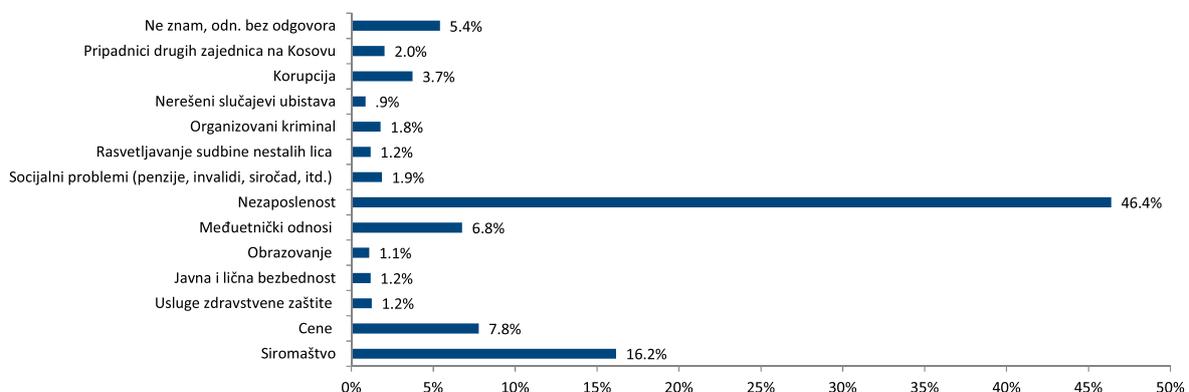
Slika 2.3. Pozitivne reakcije na pitanja iz Indeksa privrednog poverenja

Prema odgovorima ispitanika ankete, privredna problematika je najvažnija problematika sa kojom se suočava društvo na Kosovu. Konkretno, kada je zatraženo da odrede najveće probleme sa kojima se Kosovo suočava, 46 % ispitanika su naveli nezaposlenost na najvišem mestu problema na Kosovu. Narednih 16 %

ispitanika (u odnosu na 21 % u oktobru 2012. godine) smatra da je siromaštvo najveći problem, dok oko 8 % ispitanika (u odnosu na 11 % u oktobru 2012. godine) smatra da visoke cene predstavljaju najveći problem. Pored toga, 7 % ispitanika je navelo i međuetničke odnose među glavnim problemima na Kosovu.

Slika 2.4. Najveći problemi sa kojim se Kosovo suočava

Stavovi o korupciji velikih razmera

Iako se korupcija ne pominje kao jedan od najvažnijih problema, kada su zamoljeni da se izjasne o stavovima o prisustvu korupcije u raznim institucijama, veliki broj stanovnika Kosova je podelio da smatra da u mnogim institucijama vlada korupcija velikih razmera. Procenat građana koji smatra da je korupcija velikih razmera prisutna u raznim institucijama je čak povećan u odnosu na period između aprila i oktobra 2012. godine. Ovakvi stavovi su posebno izraženi u poimanju rada carina (59 % u odnosu na 43 % u aprilu 2012. godine), sudova (56 % u odnosu na 47,5 % u oktobru

2012. godine), pružaoca zdravstvenih usluga (50 % u odnosu na 43 % u aprilu 2012. god.) i centralne administracije i vlasti (46 % u odnosu na 36 % u aprilu 2012. god.) koji se smatraju za institucije u kojima preovladava korupcija velikih razmera. Pored toga, stavovi o korupciji velikih razmera su posebno povećani u odnosu na sledeće institucije: banke (37,5 % u odnosu na 20,5 % u aprilu 2012. god.), opštine (39 % u odnosu na 30 % u aprilu 2012. god.), policiju EULEKS-a (38 % u odnosu na 28 % u aprilu 2012. god.) i lokalnu policiju Kosova (30 % u odnosu na 19 % u aprilu 2012. god.) (v. Tabelu 2.4).

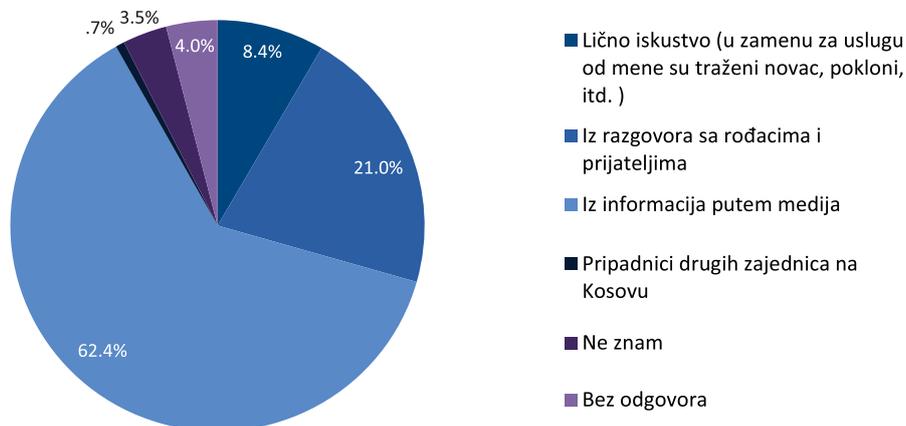
Tabela 2.4. Stavovi o korupciji velikih razmera

	Nov-10	Jun-11	Nov-11	Apr-12	Oct-12	Apr-13
Carine	45.1%	42.3%	53.7%	43.2%	49.9%	58.9%
Sudovi	49.7%	41.6%	55.6%	44.5%	47.5%	56.4%
Zdravstvo (bolnice)	47.9%	40.7%	49.8%	43.3%	51.6%	50.4%
Energetska korporacija Kosova	52.4%	47.9%	61.2%	47.8%	53.8%	48.8%
Kosovska agencija za privatizaciju	52.0%	40.5%	51.9%	49.4%	46.4%	48.7%
Centralna uprava odn. vlast	47.5%	41.4%	43.3%	39.5%	35.7%	46.1%
Poreska uprava Kosova		24.9%	36.5%	38.1%	33.6%	42.5%
Pošta i telekomunikacije Kosova	34.0%	32.4%	46.6%	41.8%	45.1%	41.4%
Opštine (lokalne uprave)	32.9%	30.4%	31.9%	30.1%	32.2%	38.9%
Policija EULEKS-a (civilna policija)	22.9%	26.2%	27.1%	28.3%	28.7%	38.3%
Banke	14.4%	14.9%	22.0%	20.5%	22.8%	37.5%
Obrazovanje (škole, Univerzitet)	14.4%	13.1%	17.3%	26.2%	23.5%	31.6%
Policija Kosova	15.2%	15.5%	19.5%	19.4%	28.0%	30.3%
Međunarodne organizacije	14.7%	12.3%	20.3%	19.3%	20.8%	24.8%

Iako većina stanovnika Kosova smatra da korupcija predstavlja problem, samo nekolicina njih tvrdi da su imali ličnih susreta sa korupcijom (8 %). Većina ispitanika (62 %) je izjavi-

la da njihove informacije o korupciji potiču iz medija, dok je 21 % izjavilo da čuju o korupciji od rođaka ili prijatelja (v. Sliku 2.5).

Slika 2.5. Izvori informacija o korupciji

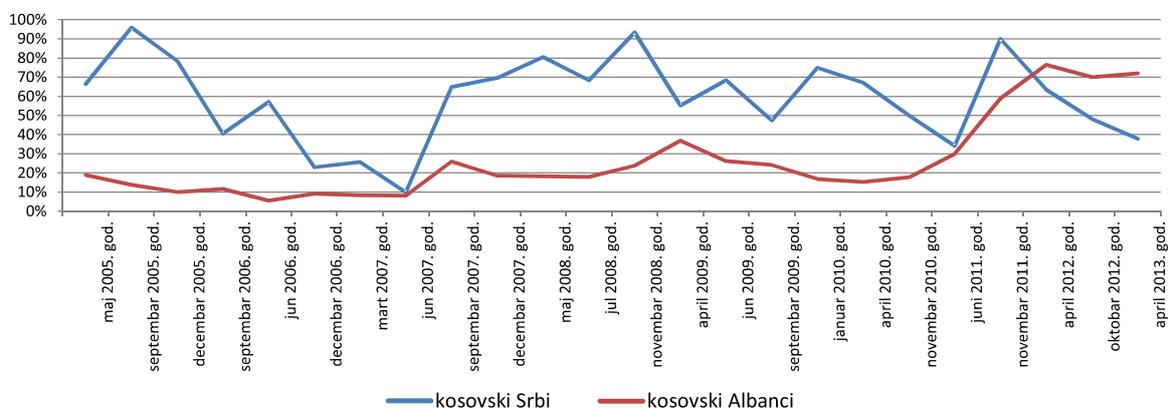
TREĆE POGLAVLJE

Međuetnički odnosi

Među drugim zanimljivim kretanjima koja su primećena u okvirima ove ankete je i smanjen broj ispitanika iz reda kosovskih Srba koji su ukazali da su „međuetnički odnosi napeti i da se ne poboljšavaju“. Kao što je prikazano na Slici 3.1, iako je u oktobru 2012. godine oko 48 % kosovskih Srba smatralo da su „međuetnički

odnosi napeti i da se ne poboljšavaju“, u aprilu 2013. godine je taj procenat smanjen na 38 %. Što se tiče ispitanika iz reda kosovskih Albanaca, rezultati poslednje ankete pokazuju upravo suprotno: oko 72 % ispitanika iz reda kosovskih Albanaca smatra da su „međuetnički odnosi napeti i da se ne poboljšavaju“ (v. Sliku 3.1).

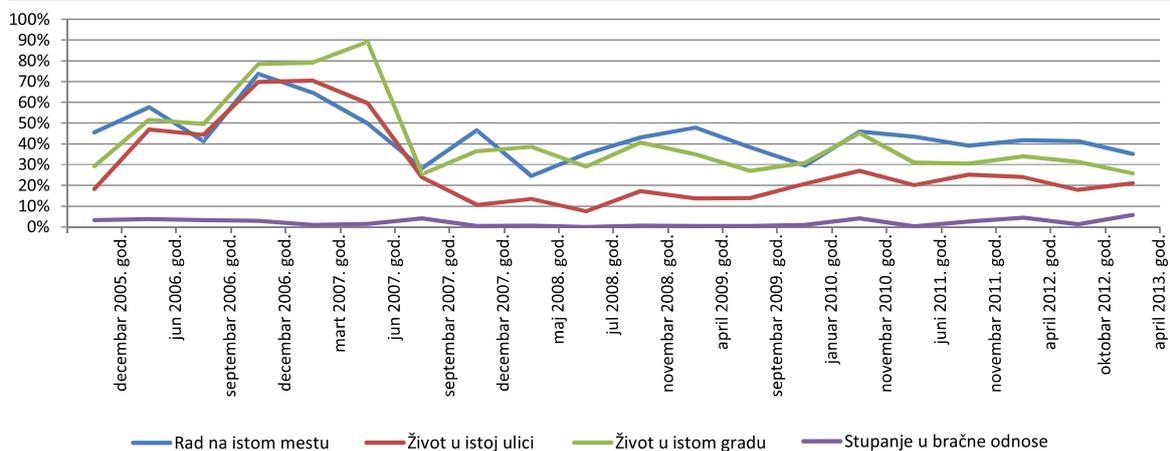
Slika 3.1. Kretanje broja ispitanika koji smatraju da su međuetnički odnosi napeti i da se ne poboljšavaju

Uprkos pozitivnom zaokretu u stavovima ispitanika, rezultati poslednje ankete javnog mnjenja ne pokazuju pozitivne promene u spremnosti ispitanika iz reda kosovskih Srba da rade i žive sa ispitanicima iz reda kosovskih Albanaca u istom gradu u odnosu na oktobar 2012. godine. Na primer, procenat kosovskih Srba koji su spremni da žive u istom gradu sa kosovskim Albanacima je smanjen sa 41 % koliko je izno-

sio u oktobru 2012. na 35 % koliko iznosi u oktobru 2012. godine. Procenat onih koji jesu spremni da žive u istoj ulici odn. gradu ili onih koji su spremni da stupne u bračne odnose sa kosovskim Albancima je neznatno povećan u odnosu na podatke iz oktobra 2012. godine (v. Sliku 3.2. za analizu kretanja u međuetničkim odnosima od 2005. godine).

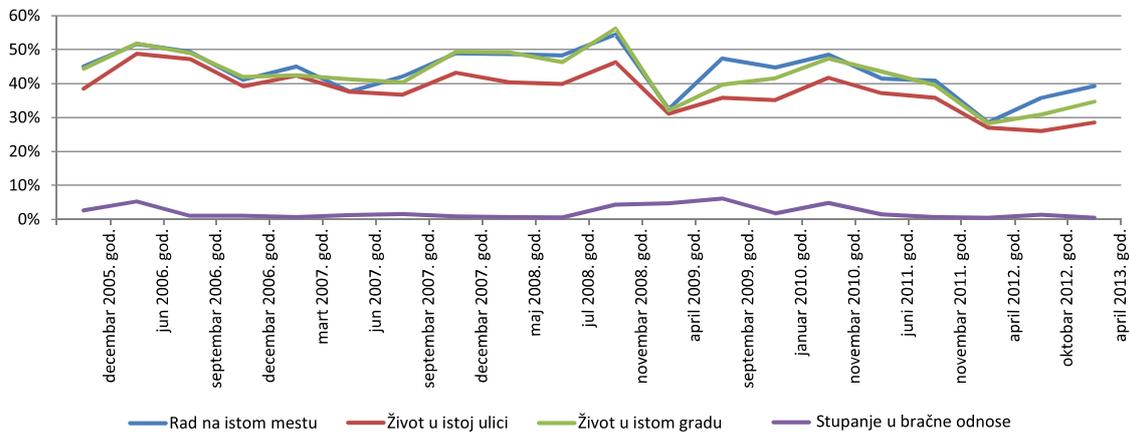
Slika 3.2. Kosovski Srbi koji su voljni da žive i rade sa kosovskim Albancima

Važno je napomenuti da, za razliku od smanjenja spremnosti ispitanika iz reda kosovskih Srba da žive i rade u istim gradovima sa kosovskim Albanacima, suprotno važi za kosovske Albanace. Oko 39 % ispitanika iz reda kosovskih

Albanaca pristaje da rade na istom mestu sa kosovskim Srbima, 35 % njih pristaje da živi u istom gradu, a 28,5 % pristaje da živi u istoj ulici sa kosovskim Srbima (v. Sliku 3.3).

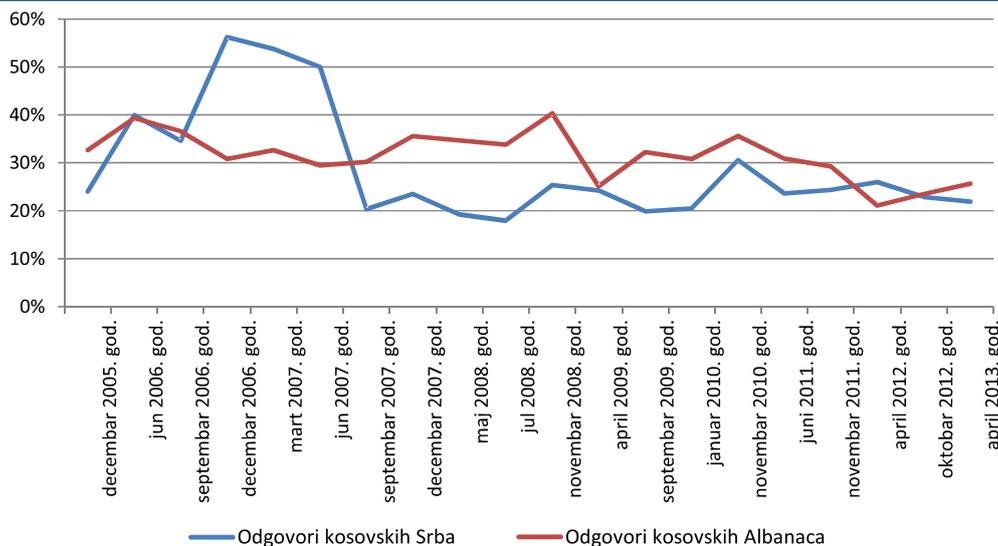
Tabela 3.3. Kosovski Albanci koji su voljni da žive i rade sa kosovskim Srbima

Kombinacijom odgovora ispitanika iz reda kosovskih Srba i kosovskih Albanaca u kojima izražavaju stavove prema zajedničkom životu, radu ili stupanju u bračne odnose, izračunate su mere društvene prihvatljivosti u okvirima obe etničke grupe (v. Sliku 3.4). Kretanja u međuetničkom društvenom prihvatanju zabeležena

između oktobra 2012. i aprila 2013. godine pokazuju da kosovski Albanci više društveno prihvataju zajednicu kosovskih Srba. S druge strane, u istom periodu je primećen pad u društvenom prihvatanju kosovskih Albanaca od strane kosovskih Srba (v. Sliku 3.4).

Slika 3.4. Kretanja u međuetničkom društvenom prihvatanju

Značajne pozitivne povezanosti su primećene u stavovima muškaraca po pitanju srpsko-albanskih odnosa, što znači da muškarci više smatraju da se međuetnički odnosi poboljšavaju. Omladina ima pozitivnije stavove o poboljšanju u međuetničkim odnosima nego pripadnici starijih generacija. Pored toga, analiza povezanosti je pokazala da oni sa visokim stepenom obrazovanja, oni koji su stupali u kontakte sa pripadnicima drugih etničkih grupa, oni sa većim stepenom poverenja u

demokratske i privredne procese više smatraju da se međuetnički odnosi poboljšavaju. U smislu etničke pripadnosti, ispitanici iz reda kosovskih Srba imaju negativnija mišljenja o albansko-srpskim odnosima nego pripadnici drugih etničkih grupa koji imaju pozitivnija mišljenja. Zanimljivo je napomenuti da nivo učešća u društvenom i političkom životu nema nikakve veze sa stavovima o međuetničkim odnosima (Tabela 3.1).

Tabela 3.1. Analiza povezanosti po pitanju srpsko-albanskih odnosa

		Kako biste opisali srpsko-albanske odnose?
Rod (1-muškarci, 0-žene)	Pirsonov koeficijent korelacije	.064**
	Sig. (dvostrana)	.000
	S	7139
Starosna dob	Pirsonov koeficijent korelacije	-.037**
	Sig. (dvostrana)	.002
	S	7139
Obrazovanje (koliko godina ste škole završili?)	Pirsonov koeficijent korelacije	.028*
	Sig. (dvostrana)	.019
	S	7095
Tokom poslednja 3 meseca koliko puta ste stupili u kontakt sa licima druge etničke grupe? (1-stupao/la sam u kontakte, 0-nisam stupao/la u kontakte)	Pirsonov koeficijent korelacije	.164**
	Sig. (dvostrana)	.000
	S	4422
kosovski Albanci	Pirsonov koeficijent korelacije	-.013
	Sig. (dvostrana)	.281
	S	7136
kosovski Srbi	Pirsonov koeficijent korelacije	-.079**
	Sig. (dvostrana)	.000
	S	7136
Pripadnici ostalih etničkih zajednica	Pirsonov koeficijent korelacije	.101**
	Sig. (dvostrana)	.000
	S	7136
Četiri varijable Indeksa privrednog poverenja	Pirsonov koeficijent korelacije	.085**
	Sig. (dvostrana)	.000
	S	2263
Indeks demokratizacije	Pirsonov koeficijent korelacije	.125**
	Sig. (dvostrana)	.000
	S	7028
Indeks učešća	Pirsonov koeficijent korelacije	-.001
	Sig. (dvostrana)	.952
		2255

** . Značajan nivo korelacije na 0,01 (dvostrana).

ČETVRTO POGLAVLJE

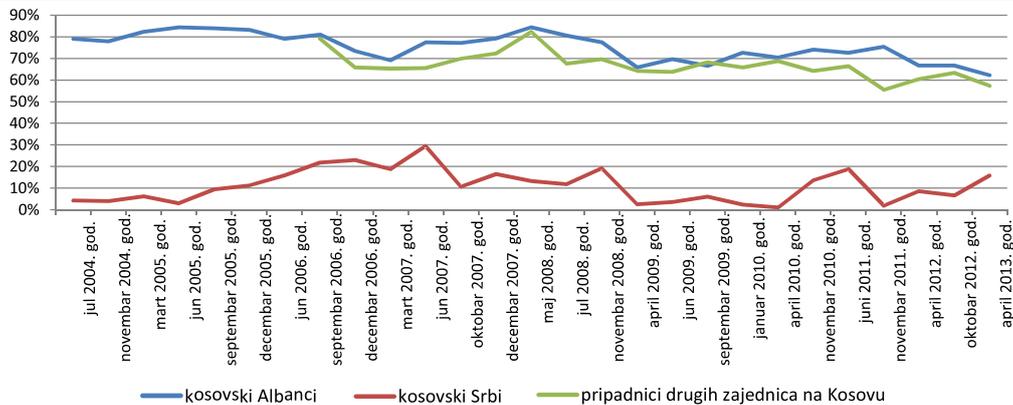
Javna i lična sigurnost i zaštita

Zadovoljstvo radnim učinkom i odnosi sa bezbednosnim institucijama

Opšte zadovoljstvo radnim učinkom bezbednosnih institucija je relativno visoko među ispitanicima iz reda kosovskih Albanaca (62 %) i među pripadnicima drugih etničkih grupa na Kosovu (57 %). Međutim, ako uporedimo rezultate ove ankete sa rezultatima ankete iz oktobra 2012. godine, nivo zadovoljstva radnim učinkom bezbednosnih institucija je smanjen i prema stavovima kosovskih Albanaca i prema

stavovima pripadnika drugih etničkih grupa na Kosovu. Što se tiče ispitanika iz reda kosovskih Srba, rezultati tekuće ankete javnog mnjenja pokazuju da je došlo do povećanja nivoa zadovoljstva radom bezbednosnih institucija u odnosu na oktobar 2012. godine, jer je 16 % ispitanika iz reda kosovskih Srba (u odnosu na 7 % u oktobru 2012. godine) zadovoljno radom bezbednosnih institucija (v. Sliku 4.1).

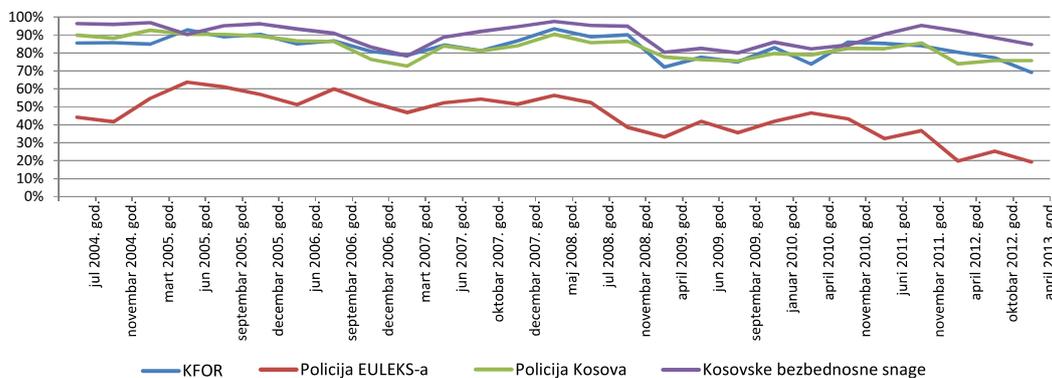
Slika 4.1. Zadovoljstvo radnim učinkom bezbednosnih institucija, podaci po etničkoj pripadnosti ispitanika

Iako je opšte zadovoljstvo ispitanika iz reda kosovskih Albanaca radnim učinkom KFOR-a, policije EULEKS-a i Kosovskih bezbednosnih snaga doživelo pad od oktobra 2012. godine, broj onih koji tvrde da su zadovoljni radom Kosovske policije je ostao isti. Anketa javnog mnjenja je opet pokazala da je većina pripadnika zajednice kosovskih Albanaca ug-

lavnom zadovoljna radom Kosovskih snaga bezbednosti (85 %), zatim radom Kosovske policije (76 %) i radom KFOR-a (69 % u odnosu na 77 % u oktobru 2012. godine). Najniže zadovoljstvo je zabeleženo radnim učinkom Policije EULEKS-a (19 % u odnosu na 25 % u oktobru 2012. godine) (v.Sliku 4.2).

Tabela 4.2. Procenat zadovoljstva kosovskih Albanaca bezbednosnim institucijama³

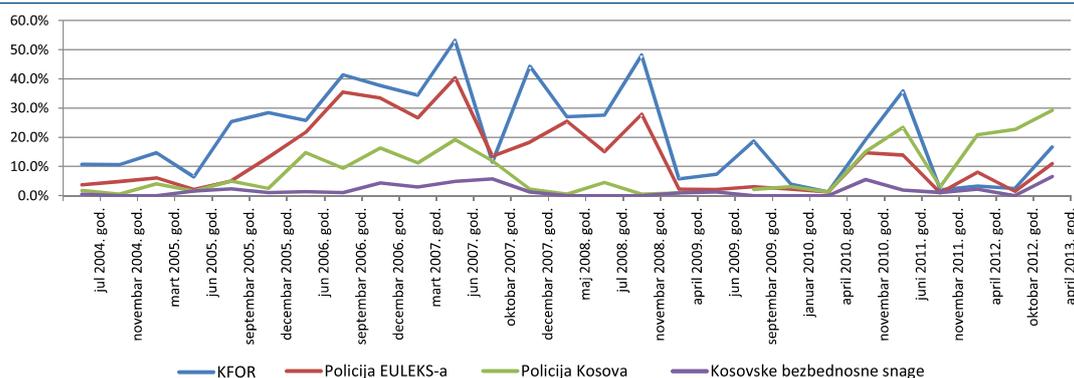

³Kretanje koje je primećeno između jula 2004. i juna 2009. godine pokazuje zadovoljstvo radnim učinkom policije UNMIK-a, ali od juna 2009. godine do danas, kretanja pokazuju zadovoljstvo radnim učinkom Policije EULEKS-a

Tekući rezultati ankete javnog mnjenja pokazuju da je došlo do ukupnog povećanja u zadovoljstvu ispitanika iz reda kosovskih Srba radnim učinkom bezbednosnih institucija na Kosovu. Dok je zadovoljstvo radnim učinkom Kosovske policije poraslo na 24 % (u odnosu na 24 % u oktobru 2012. godine), nivo zadovolj-

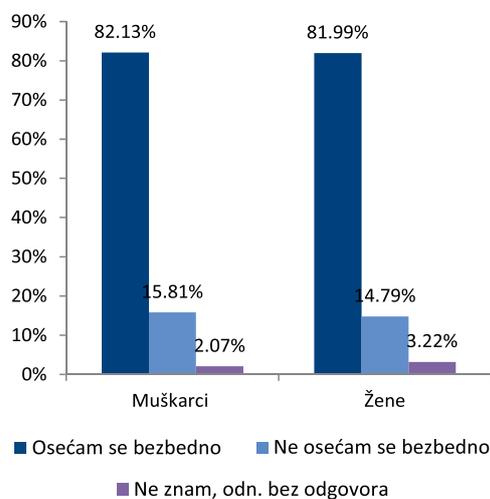
jstva radnim učinkom Policije EULEKS-a je povećan na 11 % (u odnosu na 1 % koliko je izmereno u oktobru 2012. godine). Povećanje je takođe primećeno u zadovoljstvu radnim učinkom Kosovskih bezbednosnih snaga (6,6 %) i KFOR-a (17 % u odnosu na 2 % u oktobru 2012. godine) (v. Sliku 4.3).

Slika 4.3. Procenat zadovoljstva radnim učinkom bezbednosnih institucija među ispitanicima iz reda kosovskih Srba⁴

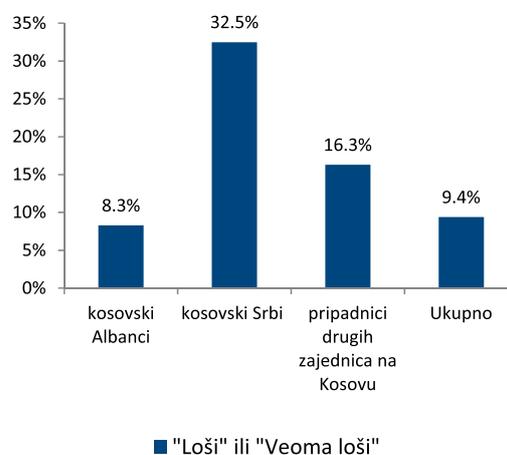
Što se tiče pokazatelja bezbednosti, od ispitanika je zatraženo da odgovore da li se osećaju bezbedno na javnim mestima. Iako postoje uopšteno pozitivna kretanja u tom pogledu, podaci iz aprila 2013. godine pokazuju da se 82 % stanovnika Kosova oseća bezbedno na javnim mestima, dok se samo 15 % (u odnosu na 12 % u oktobru 2012. godine) ne oseća bezbedno. Analiza ovih podataka po rodnoj osnovi pokazuje da nema značajnih razlika između broja žena i muškaraca koji se osećaju bezbedno na javnim mestima (v. Sliku 4.4).

Slika 4.4. Bezbednost na javnim mestima, rezultati ankete po rodu

U smislu odnosa između policije i pripadnika zajednice, većina stanovnika Kosova (68 %) smatra da su odnosi dobri ili vrlo dobri. Samo oko 9 % ispitanika veruje da su ovi odnosi loši ili veoma loši. Međutim, stavovi o ovim odnosima su negativniji među pripadnicima zajednice kosovskih Srba, jer 35 % njih (u odnosu na 45 % u oktobru 2012. godine) smatra da su odnosi između policije i zajednice loši ili veoma loši (v. Sliku 4.5).

Tabela 4.5. Procenat ispitanika koji smatra da su odnosi između policije i pripadnika zajednice loši ili veoma loši, podaci po etničkoj pripadnosti ispitanika

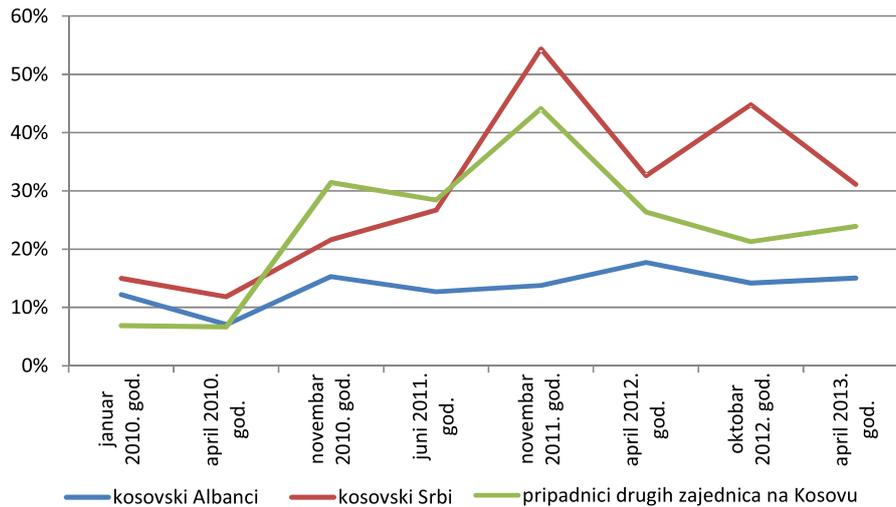
⁴Kretanje koje je primećeno između jula 2004. i juna 2009. godine pokazuje zadovoljstvo radnim učinkom policije UNMIK-a, ali od juna 2009. godine do danas, kretanja pokazuju zadovoljstvo radnim učinkom Policije EULEKS-a.

Stavovi o diskriminaciji i društvenim napetostima

Prema rezultatima tekuće ankete, na pitanje da li su tokom poslednjih šest meseci bili u situaciji u kojoj su se osećali diskriminisano, većina ispitanika, bez obzira na etničku pripadnost, je odgovorila da nisu. Međutim, u periodu između oktobra 2012. i oktobra 2013. go-

dine, došlo je do povećanja udela pripadnika iz reda drugih etničkih zajednica na Kosovu koji veruju da su diskriminisani u poslednjih šest meseci (24 %). S druge strane, u istom periodu je primećen pad u udelu kosovskih Srba koji veruju da su diskriminisani u poslednjih šest meseci (31 % u odnosu na 45 % u oktobru 2012. godine) (v. Sliku 4.6).

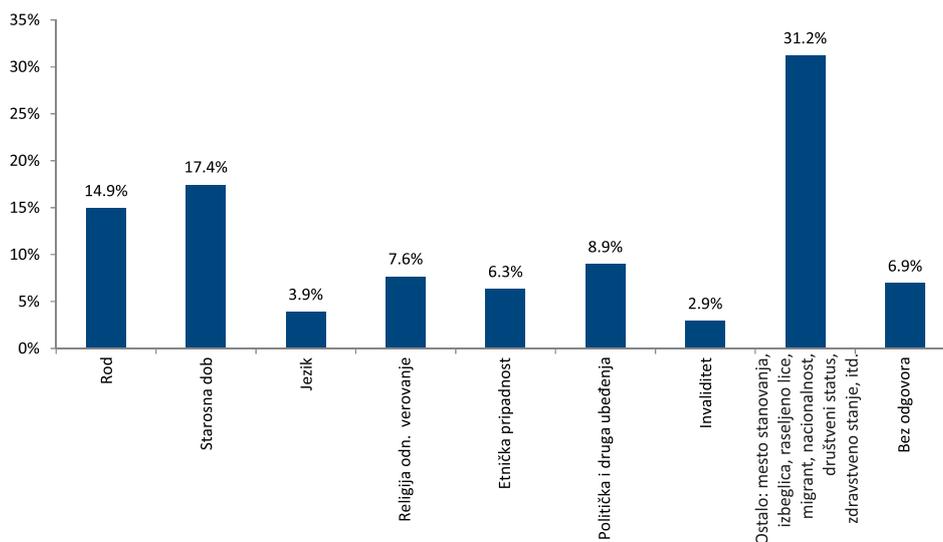
Slika 4.6. Osećaj diskriminisanosti, rezultati po etničkoj pripadnosti

Oni koji su se osećali diskriminisano upućuju na nekoliko osnova diskriminacije. Rezultati tekuće ankete javnog mnjenja pokazuju da se stanovnici Kosova osećaju diskriminisano iz sledećih razloga: zbog mesta boravka, zbog statusa izbeglice odn. interno raseljenog lica odn.

migranta, zbog društvenog odn. zdravstvenog statusa (31 %), starosne dobi (17 %), roda odn. pola (15 %), političkog ili drugog ubeđenja (9 %), religije (8 %), etničke pripadnosti (6 %), jezika (4 %) i invaliditeta (3 %) (v. Sliku 4.7.).

Slika 4.7. Osnove diskriminacije

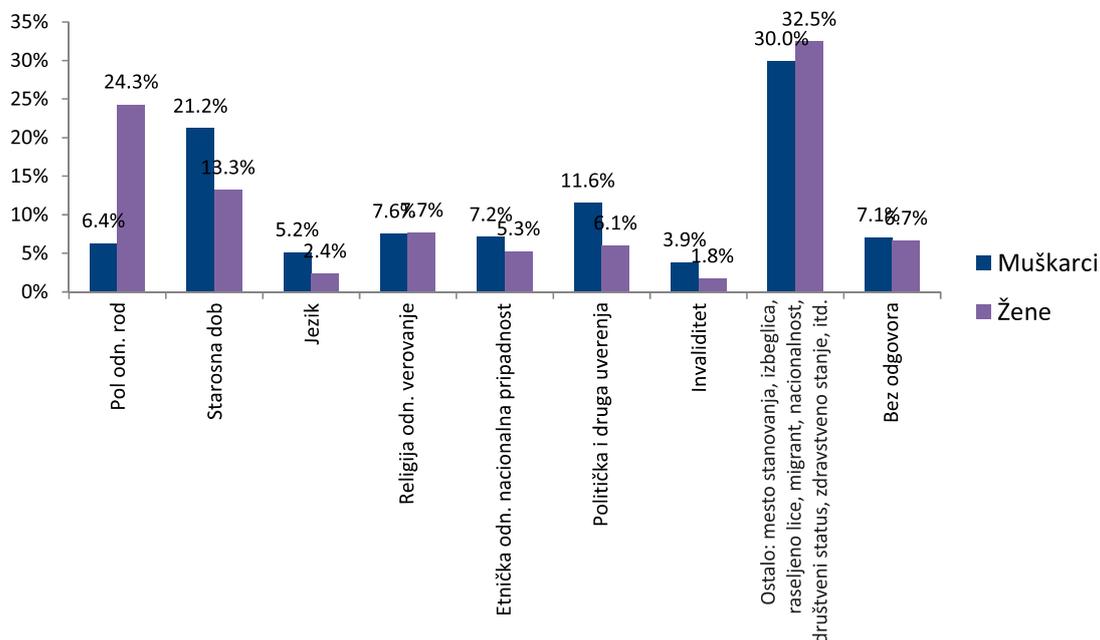
Vredno je napomenuti da većinu onih koji su prijavili da se osećaju diskriminisano na rodnoj osnovi čine žene (24 % žena u odnosu na samo

6 % muškaraca). S druge strane, većina onih koji su prijavili da se osećaju diskriminisano na starosnoj osnovi, zbog političkog i drugog

ubeđenja, jezika i invaliditeta su muškarci. Nisu primećene rodne razlike među onima koji

su izjavili da se osećaju diskriminisano zbog religije odn. ubeđenja (v. Sliku 4.8).

Slika 4.8. Osnove diskriminacije, rezultati po rodu ispitanika

Od ispitanika je takođe zatraženo da izraze stavove o grupama koje su najčešći predmet diskriminacije na Kosovu. Većina ispitanika je izjavila da smatra su stariji (31 %), omladina (18 %) i žene odn. devojke (13 %) grupe koje su najčešće izložene diskriminaciji na Kosovu. Podela rezultata po etničkoj pripadnosti pokazuje da se primećuje da većina ispitanika iz

reda kosovskih Srba (68 %) i znatan udeo pripadnika drugih etničkih grupa (23 %) smatraju da su pripadnici njihove zajednice najčešći predmet diskriminacije. S druge strane, ispitanici iz reda kosovskih Albanaca veruju da su stariji građani i omladina najdiskriminisanije grupe u društvu (v. Tabelu 4.2.).

Tabela 4.2. Stavovi ispitanika o najdiskriminisanim grupama na Kosovu

	Kosovski Albanci	Kosovski Srbi	Pripadnici drugih zajednica na Kosovu	Kosovo
Žene od. devojčice	14.4%	2.6%	11.9%	13.8%
Deca	3.8%	.9%	1.3%	3.6%
Omladina	19.2%	8.7%	5.3%	18.3%
Starije osobe	32.9%	.9%	16.7%	31.1%
kosovski Srbi	.4%	67.7%	3.1%	3.1%
kosovski Albanci	4.9%	.9%	1.3%	4.6%
Romi, Aškalije i Egipćani	3.1%	.9%	22.9%	3.8%
Pripadnici drugih zajednica (uključujući Bošnjake, Turke, Gorance i Crnogorce)	.7%		6.6%	.9%
Lezbijke, homoseksualci, biseksualci i transseksualne osobe	.6%	3.1%	.4%	.7%
Osobe sa invaliditetom, uključujući one koji pate od dugoročnih fizičkih, mentalnih, intelektualnih ili čulnih oštećenja	10.9%	3.5%	9.7%	10.7%
Ostali	1.4%	.4%	.9%	1.3%
Ne znam	2.9%	2.2%	13.7%	3.3%
Pitanje se ne odnosi na mene	4.7%	8.3%	6.2%	4.9%
Ukupno	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Dodatak -I-

Prvi dodatak šestog izveštaja „Pulsa javnosti“ pruža tabele sa podacima o stavovima građana u vezi sa pokazateljima kao što su: indeks demokratizacije, indeks privrednog poverenja i stavova o kvalitetu sistema osnovnog, srednjoškolskog i višesškolskog obrazovanja na

Kosovu. Pored toga, dodatak pruža podatke o stavovima ispitanika o pregovorima koji se trenutno vode između Prištine i Beograda, pretnjama za porodice na Kosovu, odabranim razlozima za emigraciju i poznavanju politike o repatrijaciji među stanovnicima Kosova.

Tabela 5.1. Povoljno mišljenje o pokazateljima demokratizacije u periodu između juna 2011. i aprila 2013. godine

	Jun-11	Nov-11	Apr-12	Oct-12	Apr-13
Da li su izbori na Kosovu vođeni demokratski i u skladu sa međunarodnim standardima?	29.3%	23.1%	17.0%	16.2%	15.0%
Da li Parlament nadgleda radni učinak Vlade?	20.7%	19.4%	16.7%	17.7%	17.5%
Da li je pravosudni sistem na Kosovu nezavisan u donošenju odluka?	15.6%	11.3%	12.3%	15.7%	10.6%
Da li mediji na Kosovu uživaju slobodu izražavanja?	33.9%	33.3%	34.7%	37.3%	24.6%
Da li građansko društvo na Kosovu služi kao istinski pratilac demokratskih dešavanja na Kosovu?	18.9%	20.3%	19.0%	24.4%	18.3%
Da li Vaša lokalna (opštinska) uprava radi u skladu sa prioritetima građana Kosova?	26.7%	29.0%	25.7%	27.3%	26.1%
Da li Vlada Kosova radi u skladu sa prioritetima građana Kosova?	16.1%	14.6%	12.9%	15.3%	16.4%
Da li su važeći Ustav i zakoni na Kosovu demokratski i da li poštuju ljudska prava?	27.9%	26.5%	25.9%	26.0%	33.0%
Bez obzira na dnevnu politiku i očekivanja od budućnosti, da li se slažete da su demokratski procesi na Kosovu zavedeni i da se kreću u pravom pravcu?	24.5%	17.9%	18.1%	18.6%	23.0%

Tabela 5.2. Povoljno mišljenje o pokazateljima privrednog poverenja u periodu između novembra 2011. i aprila 2013. Godine

	Nov-11	Apr-12	Oct-12	Apr-13
Kakva su Vaša očekivanja po pitanju ukupnih prihoda Vaše porodice u narednih šest meseci?	8.60%	9.9%	9.50%	7.6%
Kako procenjujete trenutne uslove poslovanja?	6%	7.9%	6.60%	4.8%
Kako procenjujete trenutne uslove zapošljavanja?	3.80%	3.4%	3.75%	5.1%
Kakva su Vaša očekivanja po pitanju uslova zapošljavanja u narednih šest meseci?	7.90%	7.6%	7.40%	6.4%

Tabela 5.3. Stavovi o kvalitetu sistema osnovnog obrazovanja na Kosovu? *tabularni pregled podataka prema etničkoj pripadnosti ispitanika

	Kosovski Albanci	Kosovski Srbi	Pripadnici ostalih etničkih zajednica	Ukupno
Veoma loše	1.0%	4.4%	13.8%	3.8%
Slabo	5.4%	9.6%	16.9%	8.2%
Ni loše, ni dobro	36.9%	18.4%	28.9%	32.2%
Dobro	42.0%	39.0%	32.0%	39.7%
Veoma dobro	12.0%	22.4%	4.9%	12.6%
Ne znam	1.0%	1.3%	.9%	1.0%
Pitanje se ne odnosi na mene	1.7%	4.8%	2.7%	2.4%
Ukupno	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Tabela 5.4. Stavovi o kvalitetu sistema srednješkolškog obrazovanja na Kosovu? *tabularni pregled podataka prema etničkoj pripadnosti ispitanika

	Kosovski Albanci	Kosovski Srbi	Pripadnici ostalih etničkih zajednica	Ukupno
Veoma loše	1.2%	3.9%	12.4%	3.7%
Slabo	12.4%	8.7%	17.3%	12.6%
Ni loše, ni dobro	45.6%	20.1%	34.1%	39.0%
Dobro	28.0%	37.6%	27.4%	29.6%
Veoma dobro	9.9%	23.6%	5.3%	11.5%
Ne znam	1.2%	1.3%	.9%	1.2%
Pitanje se ne odnosi na mene	1.7%	4.8%	2.7%	2.4%
Ukupno	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Tabela 5.5. Stavovi o kvalitetu sistema višeskolškog obrazovanja na Kosovu? *tabularni pregled podataka prema etničkoj pripadnosti ispitanika

	Kosovski Albanci	Kosovski Srbi	Pripadnici ostalih etničkih zajednica	Ukupno
Veoma loše	5.2%	4.4%	14.2%	6.6%
Slabo	26.0%	8.3%	20.4%	21.9%
Ni loše, ni dobro	33.9%	20.1%	30.2%	30.8%
Dobro	20.9%	34.5%	25.3%	24.1%
Veoma dobro	9.6%	25.3%	6.2%	11.8%
Ne znam	2.6%	2.2%	.4%	2.2%
Pitanje se ne odnosi na mene	1.7%	5.2%	3.1%	2.6%
Ukupno	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Tabela 5.6. Stavovi o trenutnom dijalogu između Kosova i Srbije?

	Kosovski Albanci	Kosovski Srbi	Pripadnici ostalih etničkih zajednica	Ukupno
Veoma loše	13.4%	5.7%	9.3%	11.3%
Slabo	22.7%	11.7%	22.6%	20.7%
Ni loše, ni dobro	26.1%	16.5%	32.7%	25.6%
Dobro	13.0%	11.7%	6.6%	11.7%
Veoma dobro	6.1%	7.8%	1.8%	5.7%
Ne znam	16.5%	20.4%	21.7%	18.1%
Pitanje se ne odnosi na mene	2.2%	26.1%	5.3%	7.0%
Ukupno	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Tabela 5.7. Najstrašnije bezbednosne pretnje za porodice na Kosovu?

	Kosovski Albanci	Kosovski Srbi	Pripadnici ostalih etničkih zajednica	Ukupno
Pljačke	1.0%	.9%	3.1%	1.3%
Krađe	29.9%	12.7%	19.4%	25.0%
Otmice	.1%	3.5%	1.3%	.9%
Ubistva	1.3%	14.0%	3.1%	3.9%
Saobraćajne nesreće	3.2%	1.7%	3.1%	3.0%
Organizovani kriminal odn. mafija	.8%	9.6%	3.5%	2.9%
Trgovina ljudima	.6%	.4%	1.8%	.8%
Nesreće u kući	.8%	2.2%	2.6%	1.4%
Požari	.4%		1.3%	.5%
Siromaštvo	33.7%	12.7%	26.9%	28.7%
Zarazne bolesti	.4%	1.3%	3.1%	1.0%
Opojna sredstva	1.2%	2.2%	4.8%	2.0%
Iznuđivanje novca			.9%	.2%
Posedovanje lakog naoružanja	.2%	3.5%		.8%
Zagađenje životne sredine	2.3%	3.5%	1.3%	2.3%
Ostalo	5.9%	2.6%	2.2%	4.7%
Ne znam	8.2%	15.7%	10.1%	9.9%
Pitanje se ne odnosi na mene	10.0%	13.5%	11.5%	10.9%
Ukupno	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Tabela 5.8. Planovi za emigraciju sa Kosova?

	Kosovski Albanci	Kosovski Srbi	Pripadnici ostalih etničkih zajednica	Ukupno
Da	37.9%	11.0%	36.0%	32.8%
Ne	58.2%	71.9%	45.3%	58.4%
Ne znam	1.7%	9.2%	11.6%	4.8%
Pitanje se ne odnosi na mene	2.2%	7.9%	7.1%	4.0%
Ukupno	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Tabela 5.9. Razlozi za tendencije stanovnika Kosova prema emigraciji?

	Kosovski Albanci	Kosovski Srbi	Pripadnici ostalih etničkih zajednica	Ukupno
Nepovoljno ekonomsko stanje u porodici	31.0%	6.1%	26.2%	25.8%
Spajanje sa porodicom	.8%	2.2%	3.1%	1.5%
Bolje mogućnosti obrazovanja	4.3%	3.1%	5.3%	4.3%
Nezadovoljstvo aktuelnom političkom situacijom na Kosovu	.7%	4.4%	2.2%	1.6%
Zbog kriminala i iz bezbednosnih razloga	.2%	2.2%	1.8%	.9%
Nešto drugo	.6%		.4%	.5%
Ne znam	.1%	1.3%	2.7%	.8%
Pitanje se ne odnosi na mene	62.1%	80.7%	58.2%	64.7%
Ukupno	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Tabela 5.10. Da li znate da ćete biti vraćeni na Kosovu ukoliko ilegalno migrirate?

	Kosovski Albanci	Kosovski Srbi	Pripadnici ostalih etničkih zajednica	Ukupno
Da	70.3%	39.7%	58.2%	62.7%
Ne	17.6%	25.8%	15.6%	18.7%
Ne znam	8.4%	24.9%	10.2%	11.7%
Pitanje se ne odnosi na mene	3.7%	9.6%	16.0%	6.9%
Ukupno	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Dodatak -II-

Metodologija

Rezultati koji su prikazani u ovom izveštaju su zasnovani na anketi javnog mnjenja u sklopu koje je ispitan uzorak od 1,290 ispitanika, građana Kosova starijih od 18 godina, oba pola, iz svih opština i regiona na Kosovu, iz ruralnog i urbanog područja. Uzorak je uključivao 832 kosovska Albanca, 230 kosovskih Srba i 228 pripadnika nesrpskih manjina na Kosovu (tj. Turaka, Bošnjaka, Goranaca, Roma, Aškalija i Egipćana). Uzorak je reprezentativan u smislu tri subpopulacije, a selekcija ispitanika je izvršena višestepenom metodom slučajnog uzorka. Anketu je sproveo preduzeće „Encompass“ (Priština) krajem marta i početkom aprila 2013. godine.

Napomena za težinski faktor zbirova

Ankete javnog mnjenja koje sprovodi tim „Pulsa javnosti“ zaglađuju podatke o manjinama kako bi se podaci rasčlanili po etničkoj pripadnosti, međutim, kada trebamo da izračunamo konačne cifre, moramo da uporedimo podatke sa stvarnim podacima o stanovništvu.

Od 2002. godine smo koristili sledeće procenete za ukupno zbrajanje podataka na nivou Kosova u našim anketama:

- kosovski Albanci 88 %,
- kosovski Srbi 6 %,
- ostali (Bošnjaci, Turci, Goranci i pripadnici zajednice Roma, Aškalija i Egipćana) 6 %.

Međutim, prema podacima iz popisa stanovništva i prema zvaničnim rezultatima Agencije za statistiku Kosova, etnički sastav stanovništva je sledeći:

Ethnicity	Population	Percent
K-Albanian	1,616,869	92.93
K-Serb	25,532	1.47
K-Turk	18,738	1.08
K-Bosnian	27,533	1.58
Roma	8,824	0.51
Ashkali	15,436	0.89
Egyptian	11,524	0.66
Gorani	10,265	0.59
Others	2,352	0.14
Total	1,739,825	100.00

Praćenjem gorenavedenih težinskih vrednosti, podaci u našoj anketi trebaju da iznose sledeće:

- 93 % Albanaca,
- 2 % Srba,
- 5 % ostalih.

Uzimajući u obzir da kosovski Srbi u severnim delovima Kosova nisu učestvovali u popisu stanovništva, kao i da je opšte mišljenje da je stopa učešća kosovskih Srba u ostatku Kosova niža, procenili smo da bi trebalo da dodamo još 40,000 kosovskih Srba čime bi postigli broj od 65,532. Ovime se takođe povećava i ukupan broj stanovnika Kosova na 1,779,825.

- Kada se ove izmene uzmu u obzir, ponderisanje podataka u našoj anketi iznosi:
 - 92 % kosovskih Albanaca,
 - 4 % Srba,
 - 4 % drugih (Bošnjaci, Turci, Goranci i pripadnici zajednice Roma, Aškalija i Egipćana).

Dodatak -III-

Obračun indeksa

Indeks demokratizacije je kombinovani prosek izračunat na osnovu procene ispitanika o tome koliko se slažu ili ne slažu u pogledu razvoja sledećih procesa na Kosovu: slobodni i poštenu izbori, praćenje učinka vlade od strane Parlamenta, nezavistan pravosudni sistem, sloboda izražavanja i mediji, postojanje organizacija građanskog društva koje preuzimaju ulogu „psa čuvara“ na Kosovu, postojanje državne vlade koja je zasnovana na prioritetima građana, ljudskih prava koja se temelje na Ustavu i zakonima i da li lokalne vlasti rade u skladu sa prioritetima građana. Indeks je neprekidna veličina koja se kreće od 3 (maksimalna) što znači da su se svi učesnici u potpunosti složili da je demokratizacija na dobrom putu, do 0 (minimum) što znači da se učesnici ne slažu da je demokratizacija na pravom putu.

Indeks učešća je kombinovani prosek izračunat na osnovu samoinicijativnog učešća javnosti u različitim javnim aktivnostima u poslednjih šest meseci. Konkretno, ispitanici se izjašnjavaju o tome da li su učestvovali na aktivan ili pasivan način u: javnim raspravama, građanskim inicijativama, projektima koje realizuju centralna vlada ili lokalne uprave, aktivnostima nevladinih organizacija i političkih stranaka. Indeks je neprekidna veličina koja se kreće od 0 (minimalna) do 3 (maksimalna) kojima se meri nivo učešća ljudi u političkom i

društvenom životu na Kosovu. Indeks učešća sa vrednosti 0 znači da nijedan od građana nije učestvovao ni u jednoj od navedenih aktivnosti, a indeks učešća 3 znači da postoji puno učešće javnosti u svim aktivnostima.

Indeks privrednog poverenja je kombinovani prosek izračunat na osnovu procena ispitanika o povoljnosti ili nepovoljnosti privrednih prilika koje prevladavaju na Kosovu. Konkretno, ispitanici procenjuju sledeće uslove: očekivanja u pogledu ukupnih primanja porodice i uslova za zapošljavanje u narednih šest meseci, ocena tekućih uslova poslovanja i uslova za zapošljavanje. Vrednosti se kreću od 0 (minimalna) do 3 (maksimalna) gde opseg između 0 do 1,5 pokazuje nepovoljnu procenu stanja privrede, vrednosti između 1,5 i 3 označavaju uglavnom povoljne procene stanja privrede.

